

Askerlik Kanununa ek kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/409)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2384, 6/1738

10 . VI . 1952

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Millî Savunma ve İşletmeler Bakanlığınca müstereken hazırlanmış olan ve Bakanlar Kurulunca 3 . VI . 1952 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan 1111 sayılı Askerlik Kanununa ek kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygularıyla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Büyük hamlelerle inkişaf edegelen dünya sınav ve iktisadi kalkınmasında bilhassa maden kömürünün yaptığı müspet tesir inkârı kabil olmıyan bir hakikattir. Bu madene karşı bütün dünyada hissedilen mütezayit ihtiyaç ve talep, fazladan çıkarılacak tek bir kilo kömürden bile bir memleketi müstağni kılamamakta ve o memleketin yalnız iktisadiyat ve sanayiine değil temin edegeldiği kudret ve döviz ile her sahada ve bilhassa ordusunun teçhiz ve takviyesinde önemli bir tesir icra etmektedir. Hissedilegelen bu ihtiyaca muvazi olarak Türk maden kömür istihsalâtını da aksatmamak ve berakis senede on milyon tona kadar yükseltmek suretiyle ve amacıyle gerek memleket iktisadiyat ve sanayiinin ve gerek ordumuzun teçhiz ve takviyesine, inkişafına kuvvetli bir âmil sağlamak üzere kömür ocaklarımızda hizmetleri sepkederek istihsal hususunda mümarese iktisap etmiş olan genç elemanlara ihtiyaç bâriz bir şekilde kendini göstermektedir.

Askerî hizmetlerini ifa için dâvet edilen maden ocakları işçilerinin ocaktan ayrılmaları ise istihali ehemmiyetli bir surette azaltmakta ve işçiye karşı olan ihtiyacı büsbütün şiddetlendirmektedir. Bu mahzuru bertaraf etmek üzere bu suretle ocaklarda çalışıp kalifiye vasfını kazanmış olan erlerin askerlik temel eğitimini bitirdikten sonra geri kalan muvazzaf askerliklerini bu ocaklarda çalışmak suretiyle tamamlamaları her bakımdan faydalı ve uygun görülmüş ve bu maksadı temin için işbu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Millî Savunma Komisyonu raporu

T: B. M. M.

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. 1/409

Karar No. 26

17. VI. 1952

Yüksek Başkanlığa

1111 sayılı Askerlik Kanununa ek Millî Savunma ve İşletmeler bakanlıklarınca müştereken hazırlanıp Bakanlar Kurulu kararıyla yüksek Meclise sunulmuş ve komisyonumuza havale buyurulmuş olan kanun tasarısı ve gerekçesi Millî Savunma ve İşletmeler bakanları hazır oldukları halde komisyonumuzca tetkik olundu.

Mezkûr lâyiha münderecatının Ordumuzun teçhizinde ve bilhassa savunma kudretinin takviyesinde önemli bir âmil olan kömür istihsalinin tezyidine medar olmak üzere, askerî hizmetlerini ifa için davet edilen maden ocakları işçilerinden ocaklarda çalışıp kalifiye vasfını kazanmış olan mütehassıs erlerin askerlik temel eğitimini bitirdikten sonra geri kalan muvazzaf askerliklerini bu ocaklarda çalışmak suretiyle tamamlamaları maksadını teminden ibaret olduğu onlaşıldı.

Komisyonumuzca yapılan tetkikat neticesinde :

1. Geri kalan muvazzaflık hizmet müddetleri için sivil bir müessesede sivil âmirlerin emri altında tamamen sivil kıyafet ve vasıflarda çalışacak olan bu erlerin kıtalardaki askerler gibi telâkkisine ve Askerî Ceza kanunlarıyla diğer askerî mevzuat hükümlerine tâbi tutulmalarına imkân görmiyen komisyonumuz bunların mezun addedilmelerini ve bu hükmün Devlet Linyit İşletmelerine de teşmilini muvafık görerek birinci maddenin «A» fıkrasını ona göre tadilen kabul edildi.

2. Maddenin «B» ve «C» fıkraları Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul olundu.

3. «D» fıkrasına gelince bunlar mezun sayıldığından ona göre komisyonumuzca tadil ve fıkra yeniden tanzim edildi.

4. Bu vasıftaki erler asker sayılmayıp mezun olduklarına göre «E» fıkrasının sevkına lüzum görülmiyerek tasarı metninden çıkarıldı.

5. Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

6. Bu kanun hükümlerinin harbde ve seferde uygulanmıyacağına dair olan ikinci maddenin son fıkrası müstakil üçüncü madde halinde tedvin olundu.

7. Hükümetin 3 ve 4 ncü maddeleri 4 ve 5 nei madde olmak üzere aynen kabul edildi.

Yüksek Meclise takdim olunmak üzere kanun tasarısı komisyonumuzun tadilleri ile birlikte Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Savunma Komisyonu

Başkanı namına Sözcü

Kastamonu

Gl. R. Taşkın

Kâtip

Niğde

H. N. Yurdakul

Denizli

Gl. F. Karabudak

Erzurum

Fehmi Çobanoğlu

Eskişehir

Gl. A. F. Cebesoy

Kars

H. Tuğaç

Kayseri

Gl. İ. Berkok

Rize

Kemal Balta

Trabzon

Gl. N. Altuğ

Sözcü

Kastamonu

Gl. R. Taşkın

Çanakkale

S. Endik

Elâzığ

M. Ş. Yazman

Erzurum

M. Zeren

İstanbul

S. Yaver

Kastamonu

Gl. G. Deniz

Muğla

N. Poyrazoğlu

Seyhan

S. Tekelioğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1111 sayılı Askerlik Kanununa ek kanun tasarısı

MADDE 1. — A) Asker olmazdan önce Ereğli Kömürleri İşletmesi Müessesesi ocaklarında fiilen çalışıp müstahsıl ve mütehassıs ocak işçisi (Kalifiye) vasfını tasdikli belgelerle tevsik eden erlerden temel eğitimini bitirmiş olanlar muvafakat ettikleri takdirde geri kalan fiilî hizmetlerini eski çalıştıkları maden ocaklarında çalışmak suretiyle tamamlarlar.

B) Ocaklarda çalışan bu erler hakkında iş ve işçilere mütaallik bilcümle mevzuat hükümleri tatbik edilir. Bunların kazaya uğramaları ve ölümleri hallerinde de yine bu mevzuat hükümleri uygulanır, ücretleri de kıdemleri de emsalları nazara alınarak bu hükümler dairesinde müessesesece verilir. Ayrıca er gibi iâşe ve ilbas edilmezler.

C) Ocaklardaki hizmeti terkederek ordu-daki hizmetine avdet etmek isteyenlerin bu istekleri kabul edilir ve ocaktaki geçmiş olan hizmetleri askerlik hizmetinden sayılır.

D) Ocakta çalışan bu erlerden, firar edenler ile izin ve hava değişimi tecavüzünde bulunanlar hakkında Askerî Ceza Kanununun ilgili hükümleri Askerî Mahkemece tatbik edilir.

E) Bunlar diğer askerî şahısların tâbi olduğu ahvalde işledikleri suçlardan dolayı Askerî Mahkemeye verilirler. Bu gibilerin izin ve hava değişiminde geçirdikleri süreler hakkında, Askerlik Kanunu hükümleri tatbik olunur.

MADDE 2. — Bu durumda bulunan erlerden her yıl (2 000) kişiyi geçmiyecek miktarda, lüzumu kadar işçi İşletmeler Bakanlığının talebi üzerine Millî Savunma Bakanlığınca verilebilir.

Bu miktardan fazla işçiye lüzum hâsıl olduğu takdirde Bakanlar Kurulundan karar alınır. İşbu kanun hükümleri harbde ve seferberlikte uygulanmaz.

MILLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1111 sayılı Askerlik Kanununa ek kanun tasarısı

MADDE 1. — A) Asker olmazdan önce Ereğli Kömürleri İşletmesi Müessesesi ile Devlet Linyit İşletmeleri ocaklarında fiilen çalışıp müstahsıl ve mütehassıs ocak işçisi (kalifiye) vasfı bu müesseselerce tasdikli belgelerle tevsik edilen erlerden temel eğitimini bitirmemiş olanlar muvafakat ettikleri takdirde eskiden çalıştıkları maden ocaklarında çalışmak şartıyla mütebaki muvazzaflık hizmet müddetleri için mezun sayılırlar.

Ocaklarda geçirilen hizmet müddeti askerlik hizmetlerine mahsup edilir.

B) Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

C) Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

D) Ocaklarda çalışan bu erlerden hizmeti terkedip ayrılanlar veya izin ve hava değişimi müddetini geçirenler veyahut İş Kanununa göre hizmetlerinden çıkarılanlar bu tarihlerden itibaren geri kalan hizmetleri için tekrar kıtalarına iade edilirler.

E) Bu fıkra tayıyılmıştır.

MADDE 2. — Bu durumda bulunan erlerin her yıl (2000) kişiyi geçmiyecek miktarda lüzumu kadar işçi İşletmeler Bakanlığının talebi üzerine Millî Savunma Bakanlığınca verilebilir.

Bu miktardan fazla işçiye lüzum hâsıl olduğu takdirde Bakanlar Kurulundan karar alınır.

MADDE 3. — İşbu kanun hükümleri harbde ve seferberlikte uygulanmaz.

Hü.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>A. Menderes</i>	Başbakan Yardımcısı
	<i>S. Ağaoğlu</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
	<i>R. Nasuhioğlu</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>H. Köymen</i>	
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. İleri</i>	<i>K. Zeytinoglu</i>
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>Muhlis Ete</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>S. Yırcalı</i>	<i>N. Ökmen</i>
	Çalışma Bakanı ve
Ulaştırma Bakanı	İşletmeler Bakanı V.
<i>S. Kurtbek</i>	<i>N. Özsan</i>

M. S. K.

MADDE 4. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul olunmuştur.

MADDE 5. — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul olunmuştur.